

A thick black L-shaped frame is positioned on the left and bottom sides of the page, framing the central text.

KOSTEL NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE VE VERUŠIČKÁCH

Ing. Martin Volný
Projekt stav, spol. s r. o.

K vystavění objektu došlo na přelomu 30. a 40. let 18. století, dne 19. října 1740 poté došlo k jejímu vysvěcení. Pro jeho zbudování bylo vybráno místo na nízkém pahorku na okraji vesnice. O konkrétních jménech architektů stavby není nic známo. Vlastník obce a kostela, František Ladislav Josef Nesslinger ze Schelchengrabenu uzavřel v roce 1741 smlouvu s Marií Alžbětou Kfelířovou ze Zakšova, rozenou Caretto z Millesimo, které Verušičky spolu s dalšími svými statky prodal. K této nové majitelce se ve vztahu ke kostelu vážala zaznamenaná povinnost platit ročně částku ve výši 100 zlatých ve prospěch kostela. (obr. 1)

Obrázek 1 - Vojenské mapování 1764-1768

Roku 1878 se vlastníky Verušiček stali 1878 páni František Wilhelm a August Gutt, kteří však statky zakoupili pouze za účelem dalšího prodeje a roku 1883 Verušičky prodali na dvě ideální poloviny manželům Josefu a Vilhelmíně Hetzelovým z Hellendorfu. (obr. 2)

Obrázek 2 - Vojenské mapování z let 1877-1880

Tito manželé a noví majitelé celého panství nechali na počátku 80. let 19. století zbudovat v kostele rodinnou kryptu. Roku 1908 byly obě ideální poloviny majetku prodány Josefu Waldertovi, který jej držel do roku 1918. Majetek předal v tomto roce synu Josefovi, který vlastnil Verušičky až do roku 1942. Tchýně majitele panství Louisa Däumlingová žijící v průběhu 20. let 20. století na zámku ve Verušičkách nechala objekt kostela renovovat.

Až do konce druhé světové války byl objekt konstantě využíván k liturgickým účelům. Od roku 1945 bylo bývalé panství Verušičky předáno pod Národní správu. Od tohoto data je také datováno postupné ničení objektu kostela, který byl v prvních letech po ukončení války zbaven svého vnitřního vybavení, došlo rovněž k vyrabování hrobky a k počátkům ničení stavby samotné. Po roce 1948 docházelo k nevyhovujícímu využívání budovy, uvnitř byl podle ústně dochovaných informací například ustájen dobytek. (obr. 3, 4, 5)

Obrázek 3 - Stav kostela kolem roku 1970

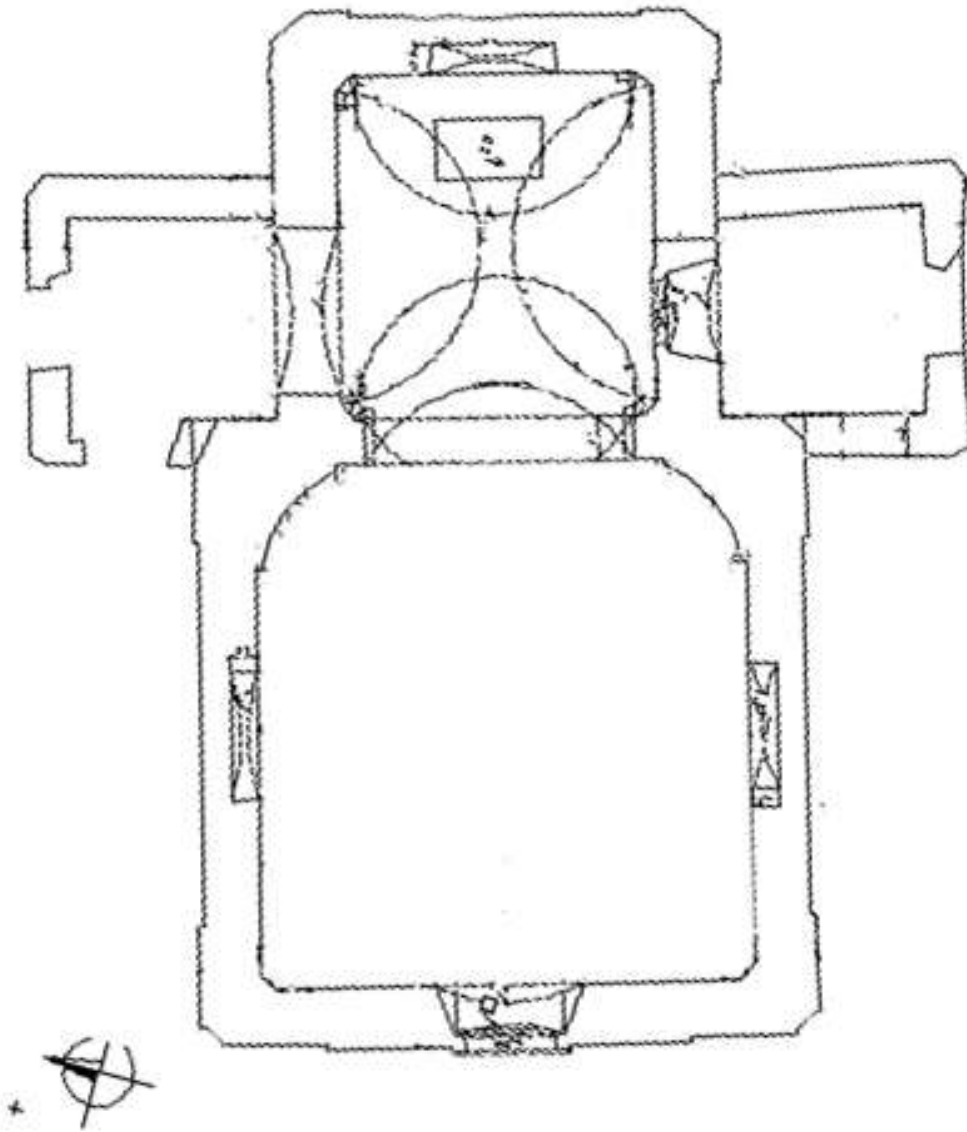
Obrázek 4 - Stav kostela kolem roku 1970

Obrázek 5 - Stav objektu (1963)

V roce 2000 byl objekt zapsán na seznam kulturních památek evidovaných Ministerstvem kultury České republiky pod číslem 50367/4-5193.

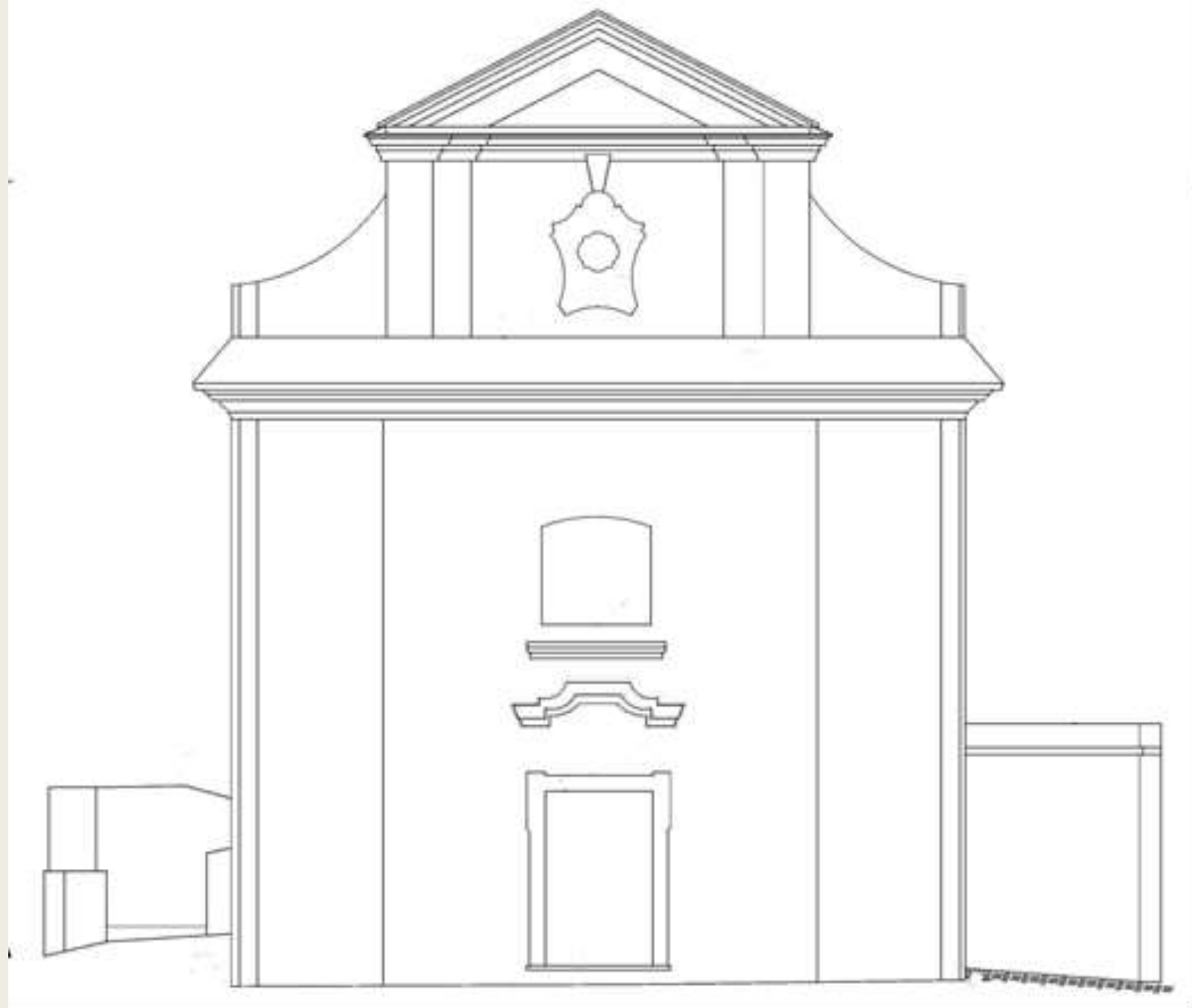
Jedná se o jednolodní stavbu kostela na půdorysu širokého obdélníku s odsazeným téměř čtvercovým presbytářem. (obr. 6)

Obrázek 6 - Půdorys kostela - stav 2011

Zdivo objektu je složeno z větší části z lomového kamene s cihelnými vyzdívkami odlehčovacích okenních oblouků a vysprávek. Omítkové vrstvy objektu z vnějšku jsou dochovány ve velice torzálním stavu. Okenní otvory a hlavní vchod jsou opatřeny vezděným odlehčovacím obloukem. Na severní fasádě objektu je okenní otvor vedoucí do krypty kostela opatřen mříží. Objekt býval krytý šindelovou sedlovou střechou se sanktusovou věžičkou nad závěrem. Střecha je odsazena od zdi profilací, která je patrná na hlavním (západním) průčelí kostela.

Západní (hlavní pohledové) průčelí kostela je trojosé, (obr. 7)

Obrázek 7 - Západní průčelí (2011)

členěné střední osou portálu, okenními otvory a dvěma bočními pilastry. Hlavní vchod kostela je vyroben z červené žuly. Nad vchodem se nachází štuková dvakrát prolomená ustupující supraporta. Nad supraportou se nachází obdélné okno se segmentovým klenutím. Okolo okna se nachází torzální štuková šambrána. Nad hlavní římsou se nese štítový nástavec, uprostřed kterého je obloučkové volské oko s konkávně provedeným kasulovým orámováním s vneseným štukovým klenákem. Po obou stranách kasulového otvoru se nachází v cihle a štuku provedené svazkové pilastry, které opticky podpírají trojúhelníkový fronton. Po vnějších stranách pilastrů se nachází volutová křídla. Římsy na východním průčelí jsou kryty obloučkovými taškami. (obr. 8)

Obrázek 8 - Západní průčelí (2011)

Severní fasáda je pětiosá. (obr. 9)

Obrázek 9 - Severní fasáda (2011)

Je vertikálně dělena dvěma okenními otvory a třemi jednoduchými pilastry bez dochované štukové vrstvy. Na pravé straně severní fasády se nachází do prostoru vystupující torzální zbytky sakristie s vchodem do kostela. Nad torzem sakristie se nachází obdélné okno se segmentovým klenutím. Ve čtvrté ose se při patě kostela nachází zamřížované obdélné okno vedoucí do krypty kostela. (obr. 10)

Obrázek 10 - Severní fasáda 2011

Jižní fasáda je pohledově podobná průčelí severnímu. Je rovněž dělena dvěma okenními otvory a třemi jednoduchými pilastry bez dochované štukové vrstvy. S tím rozdílem že okenní otvor, vedoucí do krypty na této straně budovy je zaslepen, což osově koresponduje se severní fasádou. Rovněž proti zbytku severní sakristie se i na této jižní fasádě nachází torzální zbytky jižní sakristie. (obr. 11)

Obrázek 11 - Jižní fasáda (2011)

Východní fasáda je jednoduchá, neprolomená žádným okenním otvorem. Pouze ve druhé třetině výšky zdiva je vestaven odlehčovací oblouk. (obr. 12)

Obrázek 12 - Jihovýchodní fasáda (2011)

Pod západní částí lodi se nachází krypta z roku 1882. Jednolodní vnitřní prostor kostela býval plochostropý, krytý stropem s fabionem. Presbytář, oddělený polokruhovým triumfálním obloukem, je zaklenut českou klenbou nad čtvercovou základnou s půlkruhovými čely. Nabíhající pandantivy dosedají na štukově profilované konzoly, které volně přechází ve štukové pilastry. Klenba bývala zdobena štukovým zrcadlem. Triumfální oblouk je polokruhový, nesený polopilíři se štukovými hlavicemi. (obr. 13, 14)

Obrázek 13 - Interiér kostela (2011)

Obrázek 14 - Klenba presbytáře (1966)

Ve východní části lodi kostela bývala umístěna dřevěná kruchta s balustrovým zábradlím, jejíž střed polokruhově vybíhal do prostoru. Na tribunu se vystupovalo po dřevěném schodišti. To se nacházelo v pravé části kostela, kde jsou ve zdi lože pro podpěry a otisk stoupání schodiště. (obr. 15)

Obrázek 15 - Kruchta (1966)

Okna se segmentovým záklenkem byla umístěna ve štukových šambránách s volutovitě se stáčeujícími rohy. Po obou stranách lodi se nachází segmentové výklenky. Okna kostela jsou vybavena vnějšími okenními konstrukcemi.

Krov byl řešen jako klasická vázaná konstrukce, která vynášela strop. Krov by tvořen klasickými vaznými trámy, plnými vazbami, vaznicemi, krokviemi a ondřejskými kříži. Původní konstrukce krovu se nedochovala a byla provedena zcela nově.

V roce 2011 došlo k dohodě mezi obcí Verušičky (starosta Petr Kvasnička) a společností Projekt stav. s.r.o. (jednatel Ing. Martin Volný) že se obec, ve spolupráci se zmíněnou společností, pokusí objekt kostela zachránit a revitalizovat. V té době, nebyl z hlediska památkové péče zájem kostel obnovit, ale pouze jej ponechat svému osudu, jako "řízenou zříceninu".

Stav objektu jasně dokumentují fotografie. (obr. 16, 17, 18)

Obrázek 16 - Interiér kostela (2011)

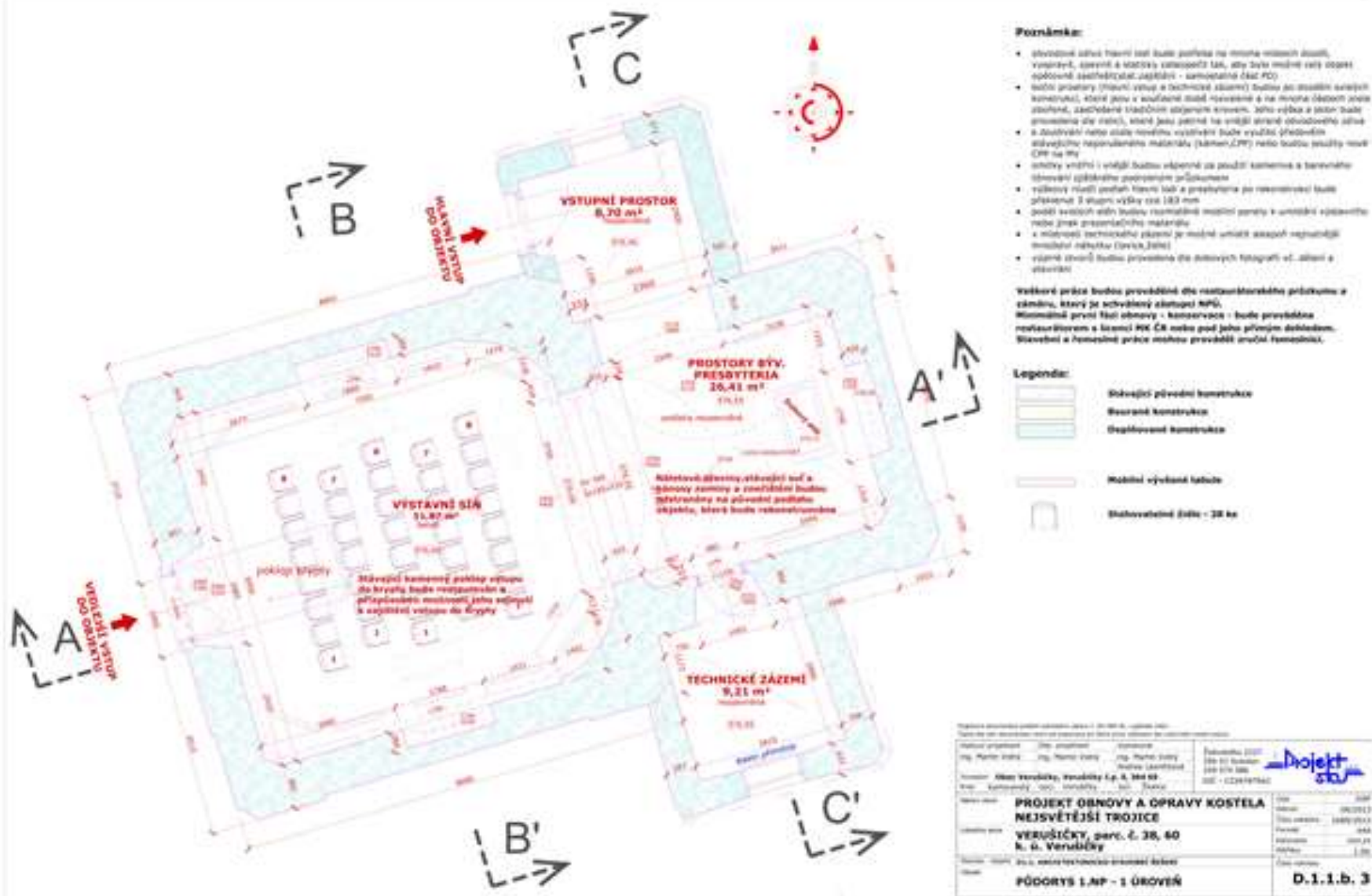

Obrázek 17 - Interiér kostela (2011)

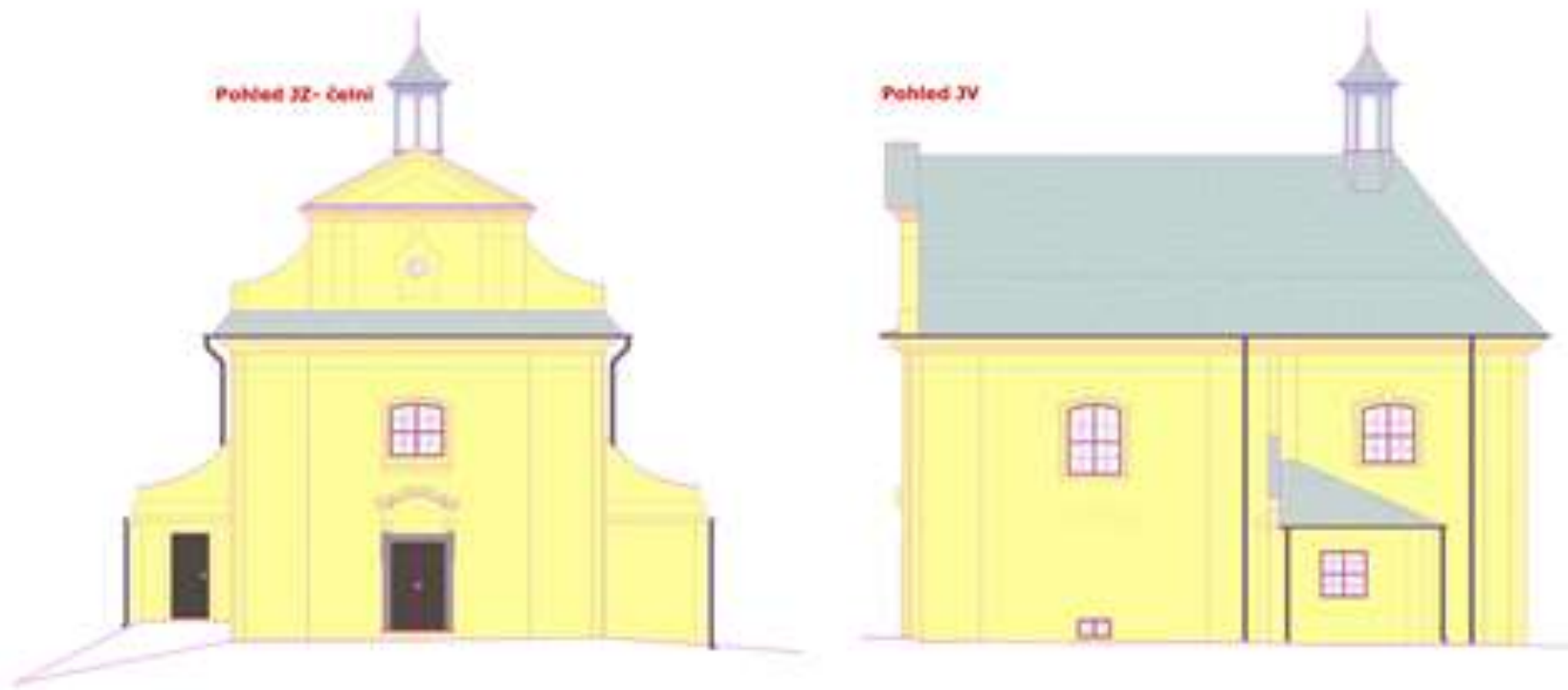

Obrázek 18 - Stav střechy a krovu (2011)

V roce 2011 bylo provedeno zaměření objektu a byla vypracována studie obnovy a opravy. V roce 2012 byl zpracován Restaurátorský průzkum a záměr, Paspportizace umělecko-řemeslných prvků (Terrigena Art, s.r.o.). Následně byly zahájeny práce na projektové dokumentaci obnovy a opravy kostela (Projekt stav, spol. s r. o.), které byly ukončeny 29. 11. 2013 vydáním Stavebního povolení. (obr. 19, 20)

Obrázek 19 - PD - půdorys 1.NP

Projektová dokumentace veřejné stavby (stavba č. 10/2017/16 - pozemek 3446)
 Datum 100% dokumentace: 10.06.2017, zpracovatel: Ing. Martin Vávroš
 Součástí projektu: SÚT, výhledová studie (2018/16)

vedoucí projektu: Ing. Vávroš	autor: Ing. Vávroš	Základní číslo: 100 01/16	
Ing. Martin Vávroš	Ing. Martin Vávroš	100 01/16	
	Ing. Martin Vávroš	100 01/16	
Objekt: Obec Verušičky, Verušičky č.p. 5, 384 65 Míst. část: Karlovský Újezd, Karlovský Újezd, Karlovský Újezd		ÚČ - ČOV/STVA	
PROJEKT OBNOVY A OPRAVY KOSTELA NEJSVĚTĚJŠÍ TROJICE VERUŠIČKY, parc. č. 38,60 k. ú. Verušičky			číslo: 05F datum: 02/2018 číslo územní: 1000/2018 formát: A3 obsah: 100,00 měřítko: 1:200
Stavba: Pohledy JZ a JV			8

Obrázek 20 - PD - pohledy

Práce byly zahájeny v roce 2014 zahájením vyklízení objektu a bylo požádáno o zařazení objektu do PZAD. Kostel byl zařazen do programu v roce 2015, kdy byly zahájeny hlavní opravy objektu. V programu je objekt zařazen do dnešní doby.

V roce 2015 byly zahájeny práce na statickém zajištění a zastřešení objektu kostela.
(obr. 21, 22)

Obrázek 21 - výstavba nového krovu (2015)

Obrázek 22 - výstavba nového krovu (2015)

V roce 2016 pokračovaly práce na statickém zajištění a zastřešení objektu kostela. (obr. 23, 24)

Obrázek 23 - výstavba nového krovu (2016)

Obrázek 24 - výstavba nového krovu (2016)

V roce 2017 byl proveden strop hlavní lodi, sanace a oprava střechy presbytáře, osazení výplní otvorů a zastřešení sakristií. (obr. 25, 26, 27)

Obrázek 25 - dostavba a zastřešení sakristií (2017)

Obrázek 26 - dostavba a zastřešení sakristií (2017)

Obrázek 27 - opravy a doplnění stropů (2017)

V roce 2018 byla provedena kompletní oprava krypty a podlahových konstrukcí. V rámci dokončení prací bylo 1. 12. 2018 provedeno vysvěcení prostor krypty a církevní uložení ostatků Josefa Hetzela a Karla Hetzela. Tato akce jen doplňuje vztah obce nejen k předmětné památce, ale i k předkům. Což nebývalo vždy zvykem a někteří "barbaři" se chovali neskutečně vandalsky. (obr. 28, 29)

Obrázek 28 - nová podlaha (2018)

Obrázek 29 - opravená krypta (2018)

V roce 2019 je plánováno zahájení oprav omítek a štukové výzdoby v interiéru.

Objekt kostela se daří opravovat jen díky zájmu a nadšení vlastníka, tedy obce Verušičky a hlavně též díky skutečnosti, že akce je zařazena do programu PZAD. Do současnosti již bylo investováno do oprav celkem 3.867.385,-Kč, z toho byl podíl obce 1.227.385,-Kč a dotace z PZAD 2.640.000,-Kč.

Obec má vyjasněný i Plán prezentace kulturních hodnot. Záměrem investora je využít objekt kostela Nejsvětější Trojice pro různorodé společenské a kulturní akce.

Bude zde instalována výstava historie obce, včetně kostela Nejsvětější Trojice, zámku a dalších památek místního a blízkého okolí. Toto vše bude realizováno pomocí mobilních panelů, které bude možno v době konání společenské nebo jiné kulturní akce přemístit nebo odstranit.

Expozice bude soustředěna do hlavní lodi kostela. Půjde o trvalou obrazovou a textovou expozici s využitím dochovaného obrazového a textového materiálu z historie obce, objektu kostela Nejsvětější Trojice a zámku.

Společenské a kulturní akce budou probíhat v lodi kostela. Předpokládá se pořádání výstav, koncertů, recitálů, přednášek a poetických pásem.

Během realizace prací, je obecně důležitá bezproblémová a konstruktivní komunikace investora, orgánu SPP, NPÚ Locket, dodavatele a TDS.

Na této stavbě je jasně patrné, že pokud všichni zúčastnění mají společný zájem, kdy nedochází zde ke zbytečným střetům eg a naopak jsou všechny strany připraveny k rozumným kompromisům, že lze efektivně realizovat opravy památkově chráněného objektu bez zbytečných konfliktů, emocí a vášní. Na stavbě panuje výrazná harmonie, která by mohla být vzorovým příkladem toho, jak lze památkově chráněné objekty úspěšně opravovat a přitom dodržovat zásady památkové péče.

K celé akci je zpracováno několik restaurátorských průzkumů a záměrů, které reagují a aktuálně plánované práce a jsou vydána Závazná stanoviska. Je zpracovaná projektová dokumentace ve stupni pro provedení stavby.

Během realizace prací úzce spolupracují restaurátoři a dodavatelská firma tak, aby nedocházelo k ničení a znehodnocování konstrukcí i nálezových situací. Veškeré postupy jsou předem konzultovány a jejich provádění je průběžně kontrolováno. Například, pro maltové a omítkové směsi je zpracován materiálový rozbor původních malt a omítek, podle kterých se připravují materiály nově používané.

Důležitým se ukázal i výběr správného dodavatele. Obec realizuje výběrová řízení, kdy nejzásadnějším se jeví správně připravené kvalifikační podmínky tak, aby došlo k výběru z opravdu schopných a odborně vyspělých dodavatelů. Kvalita prací je totiž zásadní a jen kvalitní a zkušená firma je schopna předvést dostatečně kvalitní výsledek. Ukazuje se, že dobře připravené výběrové řízení může klidně hodnotit jen cenu, bez toho, že by následně docházelo k nekvalitním pracím.

Během prací je maximální snahou zachování autenticity objektu, zachování dochovaných prvků a jejich doplnění za použití původních řemeslných postupů. Veškeré nové prvky (sklo do oken, výplně otvorů, kování, dlažba, dozdívky, atd.) jsou předem vzorkovány a odsouhlaseny orgány SPP, aby nedocházelo následně ke střetům a nutnosti práce opakovat.

Za vstřícnost a spolupráci všech zúčastněných mi dovoluje z celého srdce poděkovat. Je to radost. Víím, že obnova památek není jednoduchá a nese sebou spousty komplikací a problémů, ale pokud se chce, tak to prostě jde. Má společnost Projekt stav, s.r.o. se obnovou památek zabývá již 20 let a musím zaklepat, že na všech námi řízených a aktuálně realizovaných akcích, se nám daří fungovat stejně hladce a bez výrazných excesů. Mimo jiné se jedná i o kostel Nanebevzetí Panny Marie v Kozlově a kostel Sv. Jiljí v Chlumu, které jsou zde na této konferenci také prezentovány. (obr. 30)

Obrázek 30 - dříve (2009) a nyní (2019)

Děkuji Vám za pozornost a jsem připraven
Vám odpovědět na případné dotazy.

V mém příspěvku byly použity citace ze SHP zpracovaného společností TERRIGENA Art, s.r.o., Josefem Rozinkem z roku 2012 a dále z materiálů a fotodokumentace průběžně zpracovaných a pořízených společností Projekt stav, s.r.o., Ing. Martin Volný.